

מתחברים לתורה ויהדות

שלום לעם

לנוער ישראל

להאיר את הנשמה

1055

פרשת תולדות ב' כסלו תשפ"ג | 26 בנובמבר 2022

לאהוב את הזולת
זה לאהוב את מה שמשתקף ממך.

להקדשת העלון חייגו: 02-5022881

העלון מוקדש לכבוד חתן הבר מצווה חיים מזוז נ"ו

מבט אל החיים

...

העיר האבודה

רפי פריי

השמש טיגנה ללא רחם את דיונות החול של מדבר מוה'דיב, כל בעל חיים שפוי כבר מזמן התחפר מתחת לסלע מזדמן כדי לנסות להימלט מגל החום הקיצוני. לכן אפילו העקרבים זקפו גבה למראה מוסטפה כמאל והגמל מבוססים את דרכם בחול הרוחת. מוסטפה הוריד את הכאפייה ספוגת הזעה שלו מראשו ופרס אותה על צוואר הגמל. מנרתיק עור דהוי הוא הוציא כאפייה אחרת ועטף בה את ראשו בתנועה סיבובית. הכאפייה הרטובה תתייבש תוך כמה דקות ואז הוא יוכל להחליף אותה בזו שעל ראשו וחוזר חלילה. מוסטפה היה חדור מטרה להגיע בכל מחיר אל 'מדינת אל וואהם', העיר האבודה שאגדות שונות נתלו בה ונלחשו בין עוברי המדבריות. כבר שלושה ימים ושלושה לילות הוא רכב בכיוון, מסתמך על מפה עתיקה ובלויה שהשיג בדרך לא דרך. על פי המפה העיר האבודה של אל וואהם משופעת באוצרותיו הגנוזים של הווזיר ג'ום ג'אבר. "הנווד האמיץ שיזכה בהם" הבטיחה המפה: "לא יידע עוני ומחסור לעולם, בניו וצאצאיו יהיו חלק משושלת של עשירים מופלגים".

ההבטחות החד משמעיות מילאו את לבו של מוסטפה בתקווה וגרמו לו להמשיך לחפש אחר המקום למרות תנאי מזג האוויר הקשים. במהלך הדרך הוא פגש בשייח' זקן וכפוף שהציג את עצמו בשם חאג' עלי. הם החלו לשוחח ועצרו בצד על מנת לחלוק פיתה גדולה ורכה. הם לגמו בזהירות מנאדות המים שלהם, כל טיפה יכולה להיות ההבדל בין דרך מוצלחת לצמא משתק. מוסטפה שיתף את חאג' בסיבת שיטוטיו ברחבי המדבר הצחיח. חאג' הקשיב לו בריכוז ובגבני עיניים מכווצים, לבסוף הוא ליטף את זקנו המקורזל ואמר: "בני אל לך להתפתות לסיפורי בדים ולאגדות כזבים. אם ברצונך לדאוג למשפחתך, חזור אליהם כמה שיותר מהר. הדבר הכי טוב שאתה יכול לעשות

למען ילדיך, הוא להיות שם בשבילם".
מוסטפה התעצבן: "מה אתה מבין?!"
אני שוחחתי עם אנשים שחזו במו
עיניהם בעיר האבודה של אל וואהם,
הם חזו בקירות הבדולח ובפיתוחי
הזהב שבשעריה. רק תכנון לא נכון של
המשאבים וחוסר ידע בטיפול בגמלים,
מנעו מהם להגיע לעיר!".

חאג' עצם את עיניו בתערובת של

ייאוש ותקווה: "אני את אשר על לבי אמרתי, אתה המשך בדרכך והלוואי
שרגליך יישאו אותך אל ביתך כמה שיותר מהר", איחל לו בעיניים חצי
עצומות. "אמן, עם השלל שיהיה בידיי!", מיהר מוסטפה להוסיף. הם ארזו את
צרוותיהם ונפרדו איש איש לדרכו. מוסטפה כמאל והגמל המשיכו במסעם
המפותל בדרך אל העושר. במשך שבועיים תמימים צעד מוסטפה, מנווט
בעזרת ההוראות הבלתי קריאות של המפה ובעזרת כוכבי השמיים המנצנצים.
מלאי המזון והמים שלו התדלדל באופן דרסטי וכוחותיו הלכו והתמעטו.

כאשר כבר עמד להסתובב ולחפש מקום יישוב על מנת לחדש את מלאי
האוכל והמים שברשותו, עקץ אותו עקרב בעקבו. הוא שלף את חרבו
המעוקלת, קצץ אותו לשניים בחמת זעם ואז הגיע הכאב. גל של צמרמורות
ועקצוצים שטף את גופו והוא קרס על החול הלוהט. הגמל הביט בו כמרחם
אך לא עשה דבר כדי לסייע לו. מוסטפה זחל לעבר נאד המים שלו ושפך
מעט על מקום העקיצה, זה לא שיפר את המצב כהוא זה. "מדוע יצאתי
להרפתקאה הנוראית הזאת?", ייבב אל השממה. "הזקן צדק, הייתי צריך
לשוב על עקבותיי, מדוע לא הקשבתי לו?", ביכה את מר גורלו.

מתוך הכאב המשתק, נצנוץ אור במרחק צד את עיניו. הוא הסב את מבטו אל
עבר מקור האור ונשימתו המקרטעת נעתקה מאפן. באופק הוא ראה בבירור
מחזה מרהיב שלא היה יכול להיות שום דבר אחר חוץ מהעיר האבודה של
אל וואהם. היופי הימם אותו ולרגע הוא שכח שכל גופו עולה בלהבות הכאב,
מוסטפה כמאל גרר את עצמו אל עבר הגמל והניח רגל על הרכובה בניסיון
לקפוץ על גב האוכף. כאב משתק התפוצץ בעקבו והעולם השחיר סביבו.

כשפקח מוסטפה את עיניו הוא מצא את עצמו מביט בידו בלבן מקושט במחרוזות צבעוניות. "ברוך הבא בצל קורתנו הצנועה!" בירך אותו קול צרוד. מוסטפה הביט אל עבר הקול וראה את חאג' עלי המחויך מגיש לו קערת נזיד מהבילה. "איפה אני?" קרקר מוסטפה. חאג' בדק את התחבושת על רגלו והשיב: "אתה במאהל של משפחת עלי, כעובר דרך תקבל פה אירוח כיך המלך עד שתתחזק ותוכל לעמוד על רגליך. מדוע לא הקשבת לי כאשר הפצתי בך לשוב למשפחתך?".

"אתה לא מבין חאג'!" התרגש מוסטפה, "ראיתי את העיר האבודה של אל וואהם! ראיתי אותה כמו עיניי!". חאג' עלי חיך חיך עצוב והבריח את שפמו: "לא ראית כלום. אתה נעקצת על ידי עקרב אל אספה, המין הקטלני ביותר שידוע לאדם. יש לך בכלל נס שאתה יושב כאן ומדבר. עקיצת העקרב הזה גורמת לעיתים להזיות קשות, לכן הרשה לי בבקשה לפקפק בהנחה שראית משהו יוצא מגדר הרגיל. אגדת העיר האבודה של אל וואהם, נכתבה על ידי שבטים בדואים באזור, על מנת למשוך לפה שיירות של אספקה מפעם לפעם ולמכור מזון ומים למחפשים המסכנים. כפי שאמרתי לך, על מנת לדאוג למשפחתך, הכי טוב שתעשה את זה מקרוב, בלי לצאת להרפתקאות מסוכנות וחסרות שחר...".

"אני עדיין בטוח שראיתי את העיר האבודה של אל וואהם!" התעקש מוסטפה, אבל חאג' עלי הבליע חיך מתחת לשפמו. "הייתי בטוח שעקשן כמוך לא ייותר בשום מחיר" אמר והצביע על מטפחת לבנה שאותה פרש מול עיניו של מוסטפה. "הנה כאן תוכל לראות את העקרב שביתרת עם החרב שלך בחמת זעם, זאת ההוכחה שצדקתי ומראה העיר האבודה של אל וואהם אינם אלא הזיות שנגרמו בגלל עקיצת העקרב..." מוסטפה הביט בו בתדהמה, ועוד לקח לו מספר ימים להאמין שחלום חייו למצוא את העיר האבודה התנדף כעשן ברוחות המדבר...

אפשר ללמוד דרך הראש, ולהחכים מניסיונם של אנשים חכמים ובעלי נסיון. ואפשר כמובן ללמוד בדרך הקשה. אבל הבחירה היא בסופה של דבר בידיים שלנו, האם נבקש עצה טובה, נקשיב ונלמד. או שנתעקש שאנחנו הכי חכמים יודעים ומבינים, ונצטרך לשיעורים שיצרכו לנו בבשר...

להבין את חברך -
פירושו לראות את העולם במשקפיים שלו.
(מתוך מדור 'סיפור צעיר')¹

ראם בנטוב

סיפור לשבת

...

הדרך לתפקיד

השעה הייתה כבר שעת צהריים כאשר דוקטור רוני אופק יצא מחדר הישיבות של וועדת האיתור שלפניה ניצב לראיון ושחרר אנחת רוחה, ראשו כאב מהמאמץ שהשקיע בשלוש השעות האחרונות מול המבחן המסובך שהוצג לו, והשאלות הרבות שהמטירו עליו חברי ועדת האיתור, אבל למרות הכל הוא היה מרוצה. הוא הרגיש שהצליח לעבור את המבחן למרות הבעיות הסבוכות שהוצגו בפניו, ולתחושתו הוא הציג את מירב היכולות הדרושות כדי לשמש כרופא בכיר האמור לעמוד בראשות הוועדה האחראית על סל התרופות במשרד הבריאות.

הוא לגם מעט מבקבוק המים הקרים שרכש ממכונת השתיה בכניסה, התניע את הרכב והחל בנסיעה הביתה, הייתה לפניו עוד דרך ארוכה והוא החליט שעליו לעצור בצד הדרך ולהתרענן בכוס קפה מעוררת.

הוא עצר בתחנת הדלק הקרובה, נכנס לחנות הנוחות המקומית נעמד לפני הדלפק והמתין לתורו כשלפתע הרגיש שמישהו נוגע בו, עמד שם מאחוריו אדם בעל לבוש מרושל שידע ימים יפים יותר ופנה אליו בבקשה: "סליחה, אולי אתה יכול לקנות לי קפה?" בהתחלה עמדו על לשונו המילים שידאגו לנפנף את האיש המזוה, אבל משום מה התעורר בו רגש של רחמים והוא החליט להיענות לבקשת האיש. "אני רוצה קפה נוסף בבקשה" אמר לבחור שמעבר לדלפק, אלא שלאחר כמה שניות פנה אליו שוב האיש. "אולי אתה יכול להוסיף לי גם איזה מאפה חם, ביחד עם הקפה?" "האיש הזה ממש חצוף!" חשב לעצמו, אבל במחשבה שנייה הוא החליט להיענות גם לבקשה זו. "תוסיף גם מאפה חם לחשבון" ביקש מהמוכר וקיווה שזאת בקשתו האחרונה של הקבצן, הא נטל את כוס

הקפה ויצא החוצה לא לפני שהגיש את הקפה והמאפה לאיש שמאחוריו שהודה לו מכל הלב.

כשנכנס למכונית והתקרב לעמדת התדלוק, הוא כמעט הגיע אל העמדה כשרכב צהוב עקף אותו במהירות ונעמד מול עמדת התדלוק, הוא הרגיש כעס עלה בקרבו ומאיים להתפרץ, אבל עוד לפני שהספיק לומר משהו יצא מהרכב בחור גבוה שנעמד מולו ואמר: "אני ממש מצטער, אבל השארתי בבית

שני ילדים לבד ואני חייב לחזור במהירות!" היה לו קשה להתאפק, אבל הוא התגבר על רגשותיו ושתק, "לא יקרה לי כלום אם אמתין עוד שלוש ארבע דקות" חשב לעצמו. "כנראה שמישהו החליט כי היום הוא 'יום המעשים הטובים' ולא עדכנו אותי" לחש לעצמו בשקט.

הנסיעה הביתה הייתה שקטה וחלקה, הוא נעל את המכונית והתקרב לכיוון פתח הבניין כאשר התקרב לעברו איש בעל שיער כסוף לבוש בחליפה יוקרתית, שהושיט לו יד. "דוקטור אופק?" שאל האיש. "כן, מי אדוני?" שאל הדוקטור והאיש הציג את עצמו כסמנכ"ל של חברת הייטק גדולה ומוכרת בשוק הישראלי. "קבלתי את השם שלך מחבר טוב שחשב שאולי אתה תוכל לעזור לי" אמר האיש. "יש לי בעיה נפשית מסוימת איתה אני מתמודד בעשרים השנים האחרונות, לאחרונה החלטתי להתמודד לתפקיד המנכ"ל בחברת ההייטק שבה אני עובד, אבל לצורך כך יש צורך באישור רפואי המצהיר כי איני סובל משום בעיה. חשבתי שאולי אתה יכול לעזור לי בכך..." דוקטור אופק נרתע לרגע, ועוד לפני שהספיק להוציא מילה מפיו הוציא האיש מכיסו חבילת שטרות גדולה והושיט אותם לעברו. רוני הדף אותו בנחרצות ואמר: "אני מצטער שאיני יכול לעזור לך. לא אשתף פעולה עם שקר שכזה". האיש לא הרפה ואמר: "אני מוכן להכפיל את הסכום". אבל דוקטור רוני אופק התקדם לעבר

המעלית ולא טרח אפילו לסובב את ראשו לאחור.

שבוע לאחר מכן, קיבל דוקטור אופק טלפון מוועדת האיתור והוא הזמן להגיע לפגישה נוספת. הוא תהה האם מדובר בפגישה שבה יודיעו לו על קבלתו ליו"ר הוועדה האחראית על סל התרופות במשרד הבריאות, או שמדובר בפגישת ניחומים. אבל כשנכנס אל הפגישה נמוגו מיד החששות, מסביב לשולחן ישב כל צוות ההנהלה הבכירה של משרד הבריאות ואז ניגש אליו מנכ"ל משרד הבריאות ולחץ את ידו בחום: "אנו שמחים לבשר לך כי נבחרת לתפקיד יו"ר הוועדה!" אמר והצביע לעבר שלושה אנשים בלתי מוכרים שעמדו לצדו.

"אתה מכיר אותם?" שאל המנכ"ל, והדוקטור היה המום לרגע - את הסמנכ"ל בעל השיער הכסוף הוא זיהה מיד למרות שכעת הוא לבוש בג'ינס וחולצת טריקו. אבל לקח לו עוד מספר שניות לזהות את הקבצן שביקש ממנו קנה קפה ומאפה ואת הבחור שעקף אותו בתחנת הדלק. "איך הם הגיעו לכאן?" שאל בתדהמה, והמנכ"ל חייך ואמר: "אני אסביר לך - המבחן שעברת כאן בוועדת האיתור היה חשוב, אבל לא מספיק, כדי לעמוד בראש וועדה חשובה שכזאת צריך לדעת בבירור שניחנת בסבלנות, באורך רוח ובנתינה, יחד עם ישרות ואמת פנימית. כך נולד הרעיון לשלוח אליך את שלושת האנשים שלנו, שהגיעו אליך בדרך הביתה ואני שמח לגלות שההערכה שלנו הייתה נכונה ואתה האיש המתאים ביותר לעמוד בראשות הוועדה..."

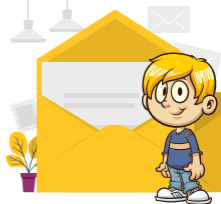
*

החיים הם רצף של ניסיונות, וכל אתגר שאנחנו נתקלים בו בחיינו הוא הזדמנות שלנו להוכיח כי אנחנו ראויים לאמון שניתן בנו וכשירים להתקדם ולצמוח למדרגה הבאה בחיינו.

סיפורי האבות שבפרשיות אלו, שעליהם נאמר "מעשי אבות סימן לבנים", מלמדים אותנו כי גם חייהם של אבותינו הגדולים לא היו פשוטים, וכדי להגיע לאן שהם הגיעו היה עליהם לעמוד בהמון אתגרים ונסיונות, שבסופו של דבר הובילו אותם לתפקידים הגדול והחשוב. והתפקיד שלנו, כצאצאיהם ללמוד מהם, ולעמוד בגבורה בכל האתגרים של חיינו ולצמוח.

סיפור צעיר מלחמה פנימית

...
יאיר קורן

כלֵנו שומעים וקוראים הרבה על מלחמות שונות, אנחנו יודעים שמלחמה זה דבר עצוב וכואב, אבל כדי שתבינו עד כמה, אני צריך לספר לכם את הספור של אליעזר פולנסקי.

בעבורי אותו בקר היה עוד יום רגיל: קמתי בבקר, התלבשתי, נטלתי ידים, באתי לסלון, ואז פתאם ראיתי משהו מוזר לחלוטין. בתוך הבית שלי - על ספת הקטיפה הכחלה שבסלון שלנו ישב מולי ילד זר והביט בי בחשש. אני הרמתי גבה, והסתובבתי לחפש את הורי לשאל אותם מה מתרחש כאן, ואז פתאם התברר לי ששנינו לבד בבית.

בואו תגידו לי אתם, מה הייתם עושים אם פתאם קמתם בבקר וגלייתם בבית שלכם ילד זר שלא פגשתם מעולם?

התפלאתי ולא ידעתי מה עלי לעשות. מעולם לא הכינו אותי למצב משנה כזה. התקרבותי שוב לעבר הסלון והפעם בחשאי, הצצתי עליו, בלי שהבחין בי, ובחנתי אותו. הוא לא נראה מזיק, הוא פשוט היה נראה... מספן. אם אני רוצה להגדיר את זה, אני חושב שזאת ההגדרה הכי נכונה. עיניו הגדולות התרוצצו מצד לצד בחשש, ידיו גוננו על ראשו, והוא נראה כאלו הוא בעצומו

שֶׁל הַתְּקַף חֲרָדָה. אֲלֵא שָׁרֵק בְּרַגַע הַבֵּא הַבְּנָתִי שֶׁהַתְּקַף הַחֲרָדָה
שָׁלוֹ נוֹבֵעַ מִמֶּנִּי. מִכִּיּוֹן שֶׁבְּרַגַע שְׁעֵינִיו נִתְקְלוּ בִּי עַל הַסִּפָּה הוּא
פָּרַץ בְּצֹחֹת מַחְרִידוֹת.

"אֲנִי רוֹצֵה לַעֲזֹר לָךְ!" אָמַרְתִּי לוֹ. יֵצְאֵתִי מִמַּחְבֹּאֵי וְנִגַּשְׁתִּי אֵלָיו.
הוֹשְׁטֵתִי לוֹ יָד, שֶׁנִּשְׁאַרָה מוֹשֵׁטֶת בְּאוֹיֵר, וְאָמַרְתִּי: "אֲנִי לֹא יוֹדֵעַ
מָה אַתָּה עוֹשֶׂה בְּבֵית שְׁלִי, אֲבָל שְׁלוֹם לָךְ!" אֲבָל לְמַרְבֵּה הַפְּלֵא
בְּמָקוֹם לְהַרְגֵעַ מִמְּלוֹתִי, הוּא נִחְרַד הֶרְבֵּה יוֹתֵר.

עָמַדְתִּי נְטוּעַ בְּמָקוֹמִי, וְלֹא הִצְלַחְתִּי לְהִבִּין מָה קוֹרָה כָּאן. מִגִּיעַ
יֶלֶד לְבֵית שְׁאִינֹו שָׁלוֹ, וּמִתְנַהֵג כְּאִלוֹ הַמְּאַרְחִים שָׁלוֹ הֵם אוֹיְבֵיו?
לְאַחַר מַחְשָׁבָה הַסִּקְתִּי שֶׁמִּשְׁהוּ בְּכָל הַסִּיטוּאֵצִיָּה הַזֶּה לְגַמְרִי בְּלַתִּי
תִּקְוִין, וְהִחְלַטְתִּי לְסַגֵּת מֵהַסְּלוֹן וְלִצְאֵת לְבֵד לְתַלְמוּד הַתּוֹרָה.
אֲבָל בְּרַגַע שֶׁסוֹבְבַתִּי אֶת הַמַּפְתָּח כְּדִי לִצְאֵת, שְׁמַעְתִּי פְתָאֵם אֶת
קוֹלוֹ שֶׁל אָבִי אוֹמֵר: "שְׁלוֹם!" וְקוֹל זֶר נִשְׁמַע אַחֲרָיו. קוֹל שׁוֹנֵה
הַמְדַבֵּר בְּשִׁפְהַ זֶרָה שֶׁנִּשְׁמַעָה כְּרוֹסִית, עֲכָשׁוּ כְּבָר הָיִיתִי סִקְרָן
לְחִלוּטִין לְהִבִּין מָה קוֹרָה בְּבֵית שְׁלֵנוּ.

"אָבֵא, מִי זֶה הַיֶּלֶד הַזֶּה? לָמָּה הוּא מִתְנַהֵג בְּצוּרָה כְּזֹאת מוֹזָרָה?
וְלָמָּה לֹא הָיָה אֵף אֶחָד בְּבֵית כְּשֶׁקָּמַתִּי?" הַתְּקַפְתִּי אוֹתוֹ בְּשִׂאלוֹת,
אֲבָל אָבֵא שְׁלִי חִיָּךְ אֶת הַחִיּוֹף הַגְּדוֹל שָׁלוֹ וְהַתִּישָׁב לְיָדִי.

"אַתָּה צְרִיךְ לְהִבִּין שֶׁהַיֶּלֶד הַזֶּה הִגִּיעַ מֵאוּקְרַאִינָה מִתּוֹךְ הַפְּצוּצִים
וְאַזְעָקוֹת הַמְּלַחְמָה. זֹאת הַסִּפָּה שֶׁהוּא מִתְנַהֵג בְּצוּרָה כְּזֹאת
מוֹזָרָה", הִסְבִּיר לִי אָבֵא. "כְּרַגַע אַרְחָנוּ לְכַמָּה יָמִים אֶת מִשְׁפַּחַת
פּוֹלְנִסְקִי עִם הַבֵּן שְׁלָהֵם אֱלִיעֶזֶר, אֵל תִּתְרַגֵּשׁ מֵהַהִתְנַהֲגוֹת שָׁלוֹ -
הוּא פָּשוֹט יֶלֶד מִסְכָּן וּמִפְּחָד שֶׁעֵבֵר טְרַאוּמָה קָשָׁה שֶׁל מְלַחְמָה,
שֶׁהוֹתִירָה בּוֹ צִלְקוֹת בְּנַפְשׁ, וְהוּא גַם בְּקִשֵׁי יוֹדֵעַ עֲבָרִית. תִּשְׁתַּדֵּל

לְהִתְיַחַס אֵלָיו הֲכִי יָפֵה שְׂאֵתָה יְכוּל. אֶתָּה תִּרְאֶה שְׂכָכְל שְׂתַחֲיֵךְ
לְעֵבְרוּ וּתְקַבֵּל אוֹתוֹ כְּפִי שֶׁהוּא, בְּלִי לְנַסוֹת לְצַר אֶתוֹ קָשֶׁר בְּכַח,
אֶתָּה תִּרְאֶה שְׂפִתָאֵם הוּא מִתְחִיל לְשִׁתֵּף פִּעֲלָהּ..."

לְמַחֲרַת בְּבִקְרֵה הַגִּיעַ אֲלֵיעֶזֶר לַכֶּתֶה שְׁלִי, וְהִמְחַנְנֵךְ הוֹשִׁיב אוֹתוֹ
לְצַדִּי, וְהִצִּיג אוֹתוֹ בְּפָנַי כָּל הַכֶּתֶה. הוּא שָׁתַק וְעָשָׂה הַעֲוִיּוֹת
מִפְחִידוֹת בְּפָנַי, אֲבָל כָּלֵם הִבִּינוּ שֵׁישׁ לוֹ קָשֶׁר אֵלַי, וְאִזְ בְּרַגַע
אֶחָד הִפְכַתִּי לְהִיּוֹת הָ'אֶפּוֹטְרוֹפּוֹס' שְׁלוֹ, וְכָלֵם הִמְטִירוּ עָלַי מִיִּלְיוֹן
שְׂאֵלוֹת. "מִי הוּא? אֵיךְ הוּא הַגִּיעַ אֲלֵיכֶם? מָה הוּא עוֹשֶׂה כָּאֵן?"

נְסִיתִי לְהִשִּׁיב, עַל אֵף שֶׁבְּעֶצְמִי לֹא יָדַעְתִּי הֲרַבָּה מָה לַעֲנוֹת. אֲבָל
הַפְּרָצוּפִים וְהַחֲרָדוֹת שֶׁל אֲלֵיעֶזֶר הָיוּ בְּלִתֵּי נִסְבָּלִים, וּפְשוֹט גְּרָמוֹ
לְכָל הַכֶּתֶה לְפָרְצֵי צְחוּק בְּלִתֵּי נִשְׁלֹטִים. הֵייתִי מְנַסָּה פְּעָמִים
רַבּוֹת לְהִשְׁתִּיק אוֹתָם, עַד שֶׁהִתְיַאֲשַׁתִּי. הִרְגַּשְׁתִּי שֵׁישׁ בְּתוֹכִי
מְלַחֲמָה פְּנִימִית הָאֵם לְשִׁתַּק אוֹ לְהִגִּיב. גַּם כִּכָּה אֲלֵיעֶזֶר אִינוֹ
מִבֵּין עֵבְרִית!

אֲבָל פְּתָאֵם הַתְּפָרְצֵתִי וְצַעֲקֵתִי: חֲבָרִים, אָסוּר לָכֶם לַעֲשׂוֹת אֶת
זֶה! יֵשׁ לוֹ פֶּחַד מִמְּלַחֲמָה שְׁלֹא חֲוִיתֶם מְעוֹלָם. אֲנִי מְאֹחֵל לָכֶם
שְׁלֹא תִרְגְּשׁוּ כְּמוֹהוּ לְעוֹלָם, אֲבָל אָסוּר לָכֶם לְצַחֵק עָלָיו בְּשׁוֹם
אֶפֶן!

שָׁקַט פְּתָאֵמִי הַשְׁתַּרַּר בְּכֶתֶה, פְּתָאֵם הִבִּינוּ כָּלֵם אֶת חֲמַרַת
הַדְּבָרִים. וְאֲנִי הִרְגַּשְׁתִּי שֶׁהַמְּלַחֲמָה הַפְּנִימִית שְׁלִי הִשְׁתַּלְמָה,
הַצְּלַחְתִּי לְהִצִּיל וְלוֹ בְּקִצָּת אֶת הַנֶּפֶשׁ שֶׁל אֲלֵיעֶזֶר מִפְּגָעֵי
הַמְּלַחֲמָה הָאִישִׁית שְׁלוֹ מוֹל הַטְּרָאוּמָה שֶׁהוּא חָוֶה וְנוֹשָׂא אוֹתָהּ
בְּכָל רֶגַע מִחֲדָשׁ...

בית המדרש

השכנים שהתחרטו

שאלה מס' 719

במחסן של הבניין ברחוב הלבונה הצטברו חפצים שונים של השכנים במשך שנים ארוכות, עד שלא היה ניתן להיכנס למחסן. ישראל השכן שהיה וועד הבית של הבניין, החליט לעשות סוף לבלגן ותלה שלט בכל קומה בבניין שמעדכן את השכנים שיש להם שבוע לפנות את המחסן, אחרת הוא מפנה את כל החפצים לפח האשפה. לאחר שבוע שהוא ראה שחלק מהשכנים לא מגיבים, הוא החליט להתקשר אליהם באופן אישי וליידע אותם שהוא הולך לפנות את המחסן. אבל התשובה מכולם הייתה זהה: "תזרוק הכול לפח!" ישראל התחיל לפנות את המחסן, ואז הבחין בחלק מהחפצים שמצאו חן בעיניו ולקח אותם לעצמו. אלא שפתאום השכנים שראו שהוא לקח אותם לעצמו, נזכרו פתאום ואפילו אחד השכנים תבע ממנו לשלם על שטיח שהיה לו במחסן שישראל זרק לפח האשפה. אבל ישראל טען: "אתם אמרתם לי בפירוש לזרוק הכול לפח, אז אני לא חייב לשלם לכם כלום!" מה דעתכם, מי צודק?

מעיינים בספרים ולומדים לפסוק הלכה או משפט: שולחן ערוך 'חושן משפט' סימן ש"פ סעיף א' בדין: 'האומר לחברו להזיקו, האם פטור בדין'. 'נתיבות המשפט' סימן רס"ב סעיף קטן ג' בדין: 'נתן רשות לחברו, האם מועיל לו לזכות'.

תשובה לשאלה "עלון חיי שרה" (שאלה מס' 717)

תקציר השאלה השבועית: בן ציון שהיה צריך להגיע לתל אביב, נסע ברכבת ושם שכר קורקינט שאיתו נסע לכל סידוריו בעיר. בתום השימוש היה עליו להחזיר את הקורקינט למתחם מיוחד של החברה. אלא שהכללים של העירייה בנושא הקורקינטים היו נוקשים במיוחד: מי שהשאיר את הקורקינט באמצע הרחוב, הוא היה מוחרם והעירייה הייתה

גובה חוץ מהקנס שעמד על חמש מאות שקלים, עוד סכום של שלושים שקלים ליום על כל יום שבו הקורקינט המתין שיאספו אותו במחסן של העירייה. לאחר עשרה ימים פנתה חברת הקורקינטים לבן ציון ודרשה ממנו לשלם את הקנס ואת עלות ימי האחסון של הקורקינט. אבל בן ציון השיב: "לגבי הקנס, אני מוכן לשלם אותו. אבל לגבי ימי האחסון למה אני צריך לשלם עוד שלוש מאות שקלים, בגלל שנזכרתם אחרי עשרה ימים? יכולתם לאסוף אותו כבר ביום הראשון שהוא הוחרם כשהעירייה הודיעה לכם!" מה דעתכם, האם בן ציון צריך לשלם על ימי האחסון?

תשובה בקצרה: אם בן ציון התחייב בחוזה על כל הנזקים, הוא חייב בתשלום. אבל אם לא התחייב מראש הוא פטור מלשלם על ימי האחסון. **תשובה בהרחבה:** מתוך ארבעת דיני השומרים שלמדנו בגמרא, שוכר נחשב כשומר שכר וחייב בגנבה ואבדה ובפשיעה. קודם כל ראוי לציין, שעצם המעשה של השארת הקורקינט באמצע הרחוב הוא לא ראוי ומכובד ובוודאי שהיה עליו להחזיר את הקורקינט למתחם החברה. ולכן אם הוא קיבל קנס על עצם השארת הקורקינט ברחוב, הוא חייב לשלם אותו כיוון שהקנס הגיע בגללו. אבל על החלק השני, שמחייב אותו בתשלום עבור ימי האחסון הוא יהיה פטור משתי סיבות מרכזיות. א' ישנה מחלוקת להלכה האם שומר חייב להשיב את החפץ ששכר בתשלום מהבעלים, כיוון שתמיד הוא יכול לטעון שהוא סובר כמאן דאמר שהשוכר אינו חייב בהשבת החפץ. וחוץ מזה, יתכן שגם כשמעדכן אותו שהחפץ נמצא בעיר עדיין זה נחשב שהשיב אותו לבעליו. ב' ישנה מחלוקת ב'שולחן ערוך' (סימן שס"ג בדברי הש"ך סעיף קטן ז') האם שומר שכר יכול לומר לבעלי החפץ - 'הרי שלך לפניך'. ומכיוון שאם לא היה חוזה ברור עם חברת הקורקינטים שמחייב אותו להשיב את הקורקינט למתחם החברה, הוא יכול לטעון 'הרי שלך לפניך' ולכן אם חברת הקורקינטים ידעה כבר ביום הראשון שהוא הוחרם על ידי העירייה ולקח לה עשרה ימים כדי להוציא אותו משם, הוא יהיה פטור מתשלום עבור ימי האחסון.

?

הרב יוני לביא

שאל את הרב

...

משלי חז"ל בתלמוד

שאלה: שלום הרב. אני בן 16 וגדלתי בבית לא דתי. לפני שנה התחלתי להתחזק מבחינה רוחנית והצטרפתי לשיעור גמרא שמתקיים בשכונה שלי. אני מאוד נהנה מהדיונים ומהניתוח של כל דבר בהיגיון עד הסוף. אבל גיליתי שיש בגמרא גם סיפורים שנראים לפעמים מאוד משונים. כמו אגדות דמיוניות שקשה לי להאמין שקרו במציאות.

איך צריך להתייחס לדברים כאלו? חז"ל באמת חשבו שהדברים האלו קרו? אמיר.

תשובה: אמיר היקר.

אשריך שאתה זוכה לצלול בים העמוק והאינסופי של התורה. הגמרא היא הספר המרכזי דרכו אפשר להבין את ההשתלשלות התורנית, החל מפסוקי התורה, דרך ביאורם בתורה שבעל פה, על גבי זה את דברי חכמים כשכל זה מוביל אל פסיקת ההלכה שאותה אנו מקיימים בחיינו. ללמוד גמרא זוהי חוויה מרתקת ומדהימה של כניסה אל הלב הפועם של בית המדרש היהודי.

אומנם, הצד ההלכתי הוא רק סוג אחד של תוכן שמופיע בגמרא. קיים סוג השני המכונה "אגדתא" - אגדה, והוא בנוי בצורה של דרשות וסיפורים, שחלקם עשויים להיראות לנו לא מציאותיים.

הרמב"ם, רבי משה בן מיימון, שהיה מגדולי חכמי ישראל וחי במצרים לפני כשמונה מאות וחמישים שנה, מביא בהקדמת פירושו לפרק "חלק" במסכת סנהדרין, שתי גישות ביחס לאגדות חז"ל:

היו אנשים שהבינו שחכמינו התכוונו בדרשות האגדה לתאר בפשטות

את המציאות, וכתוצאה מכך הם זלזלו בדברי חכמים והתייחסו אליהם כסיפורים מוזרים ודמיוניים.

כמובן, שזוהי טעות. הרמב"ם מסביר שחכמינו לא באו לתאר בהכרח מציאות עובדתית, אלא השתמשו בכל מיני משלים ודימויים המסתירים רעיונות רוחניים עמוקים. אוי לו למי שבגלל קטנותו מבין את דברי חכמים בצורה שטחית ובעקבות זה מזלזל בהם.

מי רוצה תורה?

הנה דוגמא: ישנו מדרש חז"ל המתאר שלפני מתן תורה בא הקב"ה אל האומות והציע להם לקבל את התורה. כל עם שאל: מה כתוב בה? וה' אמר: לא תגנוב, לא תרצח וכו'. ואצל כל עם, על אותו דבר שהקב"ה אמר לו שמופיע בתורה, הוא טען שזה קשה מידי בשבילו ולכן לא מתאים לו לקבל את התורה והוא מוותר עליה. עד שלבסוף בא הקב"ה לעם ישראל שאמרו מיד "נעשה ונשמע" ולכן הם זכו לקבל את התורה (מדרש פסיקתא רבתי פסקה כא').

מה כוונת חז"ל בתיאור הזה? האם הם באו לומר שריבונו של עולם באמת עבר כמו רוכל בשוק שמנסה למכור את הסחורה שלו בין כל העמים וממש הציע להם 'לקנות' אותה? ואם אכן כך, מה היה קורה אילו הסינים או התאילנדים היו אומרים: "כן, אנחנו מוכנים לקבל את התורה"? האם ייתכן שהם היו הופכים להיות עמו הנבחר של הקב"ה במקום עם ישראל?

ברור לנו שלא. כוונת חז"ל בתיאור ה'צבעוני' הזה שכל ילד בגן יכול להבין ולהתחבר אליו, שהתורה מתאימה באמת רק לנשמה המיוחדת שיש לעם ישראל. לא צריך לשם כך לנהל משא ומתן טרחני עם עשרות עמים בעולם ולצפות לתשובתם. ריבונו של עולם ידע מראש שהם אינם מתאימים לקבל את התורה ולא יהיו מסוגלים לקיימה ולכן פנה מראש רק אל העם הנבחר, עם ישראל.

אתה מוזמן, אמיר, להיעזר בספרים של גדולי ישראל שעוזרים לנו להבין את העומק ואת המשמעות הנסתרת שיש בדברי חז"ל, כמו למשל, המהר"ל, המהרש"א ואחרים, ולגלות איך מאחורי סיפורים פשוטים מסתתרים רעיונות רוחניים עמוקים וחשובים.

תמונות מפעילות שלום לעם לנוער ישראל

כבכל תחילת חורף יצאנו לסיור בסניפי 'שלום לעם'
בגבעת משואה ובקרית מנחם.
הנהינו מכל רגע!

סניף 'שלום לעם' בקרית מנחם

פועל בימים א' - ג'
בין השעות 20:00 - 22:00
בבית הכנסת 'אהל מלכה'
רח' איסלנד 8 ירושלים.
כואו להצטרף לפעילות!

סניף 'שלום לעם' בגבעת משואה

פועל בימים א' - ג'
בין השעות 20:30 - 22:00
בבית הכנסת זכור לאברהם
רח' יצחק שליו 1 ירושלים.
כואו להצטרף לפעילות!

גיליון זה יו"ל ע"י מרכז "שלום לעם"

שע"י עמותת גבריאל שר ישראל (ע"ר 58-037849-5)

רחוב בני ברית 18, ירושלים | טל. 02-5022881 | פקס. 02-5022771

ארגון "שלום לעם" בנשיאות גדולי התורה שליט"א מפעיל: מסגרות לימוד ופעילויות לנוער בפריסה ארצית • ישיבה גבוהה • ישיבה תורנית לצעירים • מדרשיות ערב לנוער • מדרשת יהדות לבנות • שיעורים והרצאות • הכוונה וייעוץ • מחקר ותיעוד 'מורשת הקהילות ישראל' מכון הוצאה לאור • אתר 'שלום לעם'. 'שלום לעם'. באפליקציה

כל הזכויות שמורות